DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
AKAİD

AKAİD

AHİRETE İMAN

Neler Öğreneceğiz?

1. Dünya Hayatı ve Ahiret
2. Ahiret Hayatının Varlığının Delilleri
3. Ahiret Hayatının Safhaları
4. Ahirete İmanın Hayatımıza Etkileri

- **Ahiret hayatına dair neler biliyorsunuz?**

1. Dünya Hayatı ve Ahiret

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Ahirete iman; iman esaslarından olup genellikle Kur'an'da **"el-yevmül-ahir"** (son gün) şeklinde zikredilmiştir.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

Kur’an’da geçen ahiret isimleri

- yevmü’l-ahir (son gün)
- yevmü’l-ba’s (diriliş günü)
- yevmü’l-hisab (hesap günü)
- yevmü’l-kıyame (kıyamet günü)
- yevmü’t-telak (kavuşma günü)
- yevmü’d-din (ceza ve mükafat günü)

Biliyor musunuz?

- Kur’an’da hayat kavramı hem dünya ve hem de ahiret hayatını ifade etmek için ortak kullanılır. Hayatı sadece dünya hayatı olarak gören ve ahiret hayatını yok sayan anlayış Kur’an’da reddedilmektedir.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Kur’an’da dünya hayatının geçici olduğu belirtilmekte, ahiret hayatının ise ebedî olduğu sıkça vurgulanmaktadır.

- Bizlerden dünya hayatının geçici zevklerine kanmamamız istenmekte, ebedi olan ahiret hayatını hesaba katan bir anlayışla yaşamamız ısrarla tavsiye edilmektedir.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- **"Dünya hayatı ancak bir oyun ve bir eğlencedir. Elbette ki ahiret yurdu Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için daha hayırlıdır. Hâlâ akıllanmayacak mısınız?"**

(En'am suresi, 32. ayet.)

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- İslam'a göre insan için dünya hayatı ahiretin tarlası gibidir.
- Zira insan, dünya hayatında yapıp ettiklerinin karşılığını ahiret hayatında görecektir.
- Bir anlamda burada ekilenler ahirette iyi-kötü, hayır-şer, cennet-cehennem şeklinde ürün olarak karşımıza çıkacaktır.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Ahiretin anlatıldığı Zilzal suresini dinleyelim.

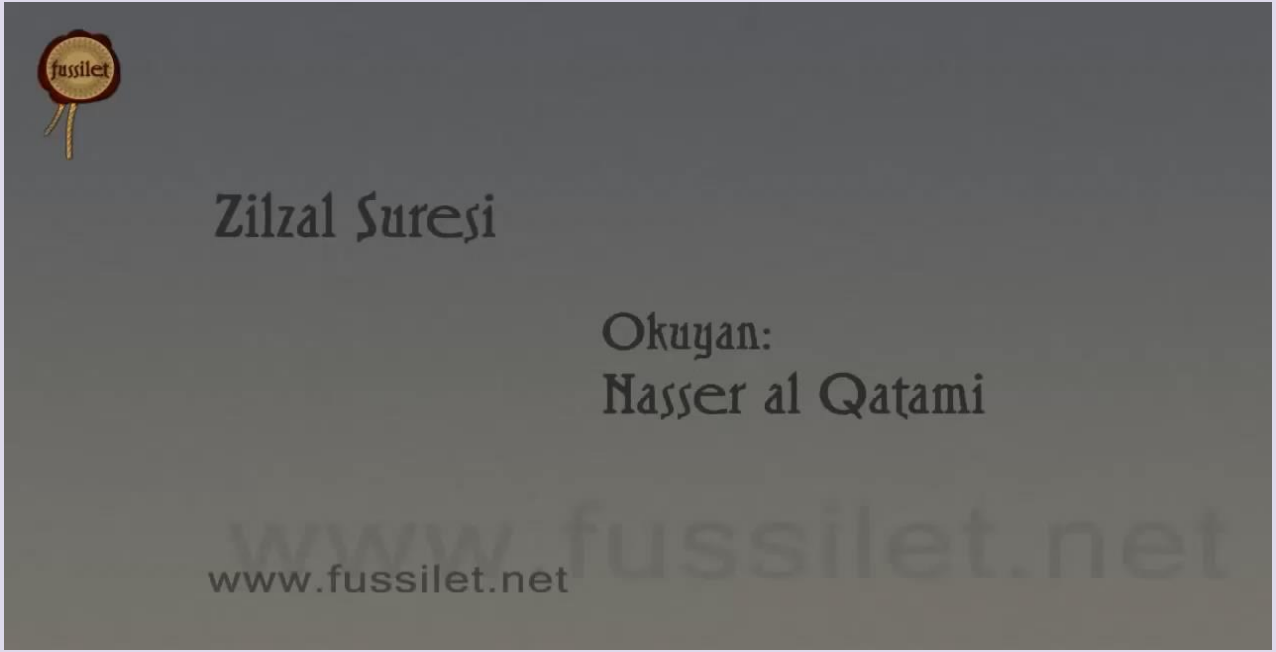

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Dünya hayatının amacı, insanın yaratıcısını tanıyıp kulluk bilinciyle yaşamasıdır.
- Yüce Allah bir ayette şöyle buyurmuştur:
- **"Ben cinleri ve insanları ancak bana ibadet etsinler diye yarattım"**

(Zariyat suresi, 56. ayet.)

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Dünya hayatının nihai amacı ise ahiret hayatını kazanmak olmalıdır.

- Çünkü Kur'an'ın bildirdiği gibi dünya hayatı geçicidir. Asıl hayat, ebedî olan ahiret hayatıdır.

- Yüce Allah bir ayette şöyle buyurmuştur:

- **"Bu dünya hayatı geçici zevkler ve oyalanmadan başka bir şey değildir; ahiret yurduna gelince işte asıl hayat odur. Keşke bunu bilselerdi!"**

(Ankebut suresi, 64. ayet.)

- **Yaptıklarının karşılığını ahirette göreceğine inanan biriyle böylesi bir inancı taşımayan birini sosyal ilişkileri ve davranışları bakımından karşılaştırınız.**

2. Ahiret Hayatının Varlığının Delilleri

- Hem varlıkların yaratılışındaki anlam açısından hem de insanın yaratılış gayesi açısından bakıldığında ahiretin varlığı gereklidir.

Ahiret hayatının gerekliliği

Akli deliller

Nakli deliller

ile sabittir.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Evrensel ahlak ilkelerinin hayata geçirilebilmesi
- Mutlak adalet
- Ebedilik arzusu
- İnsanın özgür ve sorumlu oluşu
- İnsanın başıboş ve amaçsız yaratılmadığı
- Varoluş ve hayatın anlamı
- İnanç ve davranışlara karşılıklarının verilmesi
- Hakikatin ortaya çıkması
- İyilik, hak ve görev bilinci

Ahirete İmanın Akli Delilleri

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Ahiret hayatının varlığını gösteren akli delillerin yanında Kur’an’da zikredilen naklî deliller de vardır:

- **De ki: Allah sizi diriltir, sonra öldürür. Sonra sizi şüphe götürmeyen kıyamet gününde bir araya toplar. Fakat insanların çoğu bilmezler. Göklerin ve yerin mülkü Allah’ındır. Kıyametin kopacağı gün var ya işte o gün, batıla sapanlar hüsrana uğrayacaklardır!**

(Casiye suresi, 26-27. ayetler.)

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Ahirete imanın nakli delillerinden hareketle şu çıkarımlara ulaşılır:

İlk defa yaratan tekrar yaratabilir.

Her şeye gücü yeten Allah tekrar diriltmeye kadirdir.

Ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkaran Allah, insanları kabirlerinden çıkaracaktır.

İnanıp salih amel işleyenlerle inkar edip zulmedenler bir tutulmayacaktır.

Baharda yeryüzünü kıştaki ölümünden sonra dirilten Allah, insanları da diriltir.

Gökleri ve yeri yaratan ölüleri de diriltmeye kadirdir.

- **Kıyamet hakkında neler biliyorsunuz?**

3. Ahiret Hayatının Safhaları

- Ölüm bir son değildir.
- İnsanın ölümüyle ahiret hayatı başlar.
- Ahiret hayatında bazı safhalar vardır.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

3. 1. Berzah Âlemi

Sözlük anlamı

Berzah iki şey arasındaki engel manasına gelir.

Terim anlamı

Ölümle başlayıp yeniden diriltilmeye kadar sürecek olan ara dönem, dünya ile ahiret arasındaki âlem ve kabir hayatı karşılığında kullanılır.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Ölümle başlayıp yeniden dirilmeye kadar devam edecek olan hayata **kabir hayatı** denilir.

- Kabir hayatı, dünya ile ahiret arasında bir ara dönem olduğu için **berzah hayatı** diye de anılmıştır.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- İnsan öldükten sonra dirilinceye kadar berzah (kabir) aleminde kalır.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Resulullah kabirde azap gören bazı kimselerin sesini işitmiş, kabir azabından Allah'a sığınmış ve ashaba da Allah'a sığınmalarını söylemiştir.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- *"Allah'ım! Âcizlikten, tembellikten, korkaklıktan, cimrilikten, bunaklıktan, kabir azabından sana sığınırım. Allah'ım! Nefsime, senden sakınma şuurunu (takvasını) ver ve nefsimi arındır. Onu en iyi arındıracak olan sensin. Onun koruyucusu da onun efendisi de sensin. Allah'ım! Fayda vermeyen ilimden, huşû duymayan kalpten, doymayan nefisten ve kabul edilmeyen duadan sana sığınırım."*

(Müslim, Zikir, 73.)

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

Kura'n-ı Kerim'de inkarcıların kabir azabına çarptırılacağı, İnananların kabirlerinde nimetlere ulaşacağı bildirilmiştir.

Kabir suali ve azabıyla ilgili hadislerde sorulara cevap veren müminlerin kabirlerinin genişletilip aydınlatılacağı, cennet bahçelerinden bir bahçe haline getirileceği ifade edilmiştir.

3. 2. Kıyamet

Kıyamet kalkmak, dikilmek, ayaklanmak anlamlarına gelir.

Sözlük anlamı

Evrenin düzeninin bozulması, her şeyin alt üst edilmesi ve ölen varlıkların yeniden diriltilerek ayağa kalkması ve mahşere doğru yönelmesi demektir.

Terim anlamı

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Dünya hayatından ahiret hayatına geçiş aşaması kıyamettir.
- Kur’an ahiret hayatının aşamaları hakkında ayrıntılı bilgiler verir.

Kur'an'daki bilgilere göre kıyamet

Sûra üflenince başlayacak.

Kâinattaki düzen bozulup hayat son bulacak.

Sûra ikinci üflemenin ardından ba's olayı gerçekleşecek.

Yüce Allah insanları tekrar dirilterek yerden ot bitirir gibi topraktan çıkaracak.

İnsanlar aynı hedefe doğru koşarak Rablerinin huzuruna çıkacak.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- **“Sûr’a üflenince, Allah’ın diledikleri müstesna olmak üzere göklerde ve yerde ne varsa hepsi ölecektir. Sonra ona bir daha üflenince, bir de ne göresin, onlar ayağa kalkmış bakıyorlar!”**

(Zümer suresi, 68. ayet.)

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Kıyametin ne zaman kopacağını ancak Allah bilir.
- Yüce Allah kıyametin kopacağı zamanı ancak kendisinin bildiğini çeşitli ayetlerde ifade etmiştir.
- **“Sana kıyameti, ne zaman gelip çatacağını soruyorlar. De ki: Onun ilmi ancak Rabb’imin katındadır. O’nun vaktini ondan başkası bilemez…**

(A'râf suresi, 187. ayet.)

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Şimdi hep beraber Kıyamet suresini dinleyelim ve mealini okuyalım.

(1) Kıyamet gününe yemin ederim.
(2) Kusurlarından dolayı kendini kınayan nefse de yemin ederim ki diriltilip hesaba çekileceksiniz.
(3) İnsan, kendisinin kemiklerini bir araya getiremeyeceğimizi mi sanır?
(4) Evet bizim, onun parmak uçlarını bile düzenlemeye gücümüz yeter.
(5) Fakat insan önünü (geleceğini, kıyameti) yalanlamak ister.
(6) "O kıyamet günü ne zaman?" diye sorar.
(7-10) Gözler kamaştığı, ay karanlığa gömüldüğü, güneş ve ay bir araya getirildiği zaman, o gün insan "kaçış nereye?" diyecektir.
(11) Hayır, hiçbir sığınacak yer yoktur.
(12) O gün varıp durulacak yer, sadece Rabbinin huzurudur.
(13) O gün insana, yapıp önden gönderdiği ve yapmayıp geri bıraktığı şeyler haber verilir.

3. 3. Ba’s

Sözlük anlamı

Ba’s birini kaldırıp harekete geçirmek, uykudan uyandırmak, diriltmek anlamına gelir.

Terim anlamı

Allah’ın (c.c) ahiret hayatını başlatmak üzere kıyamet gününde ölüleri yeniden diriltmesi, onları kabirlerinden çıkararak hayata döndürmesi demektir.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- **Sûr**, kıyametin kopuşunu belirtmek ve kıyamet koptuktan sonra bütün insanların dirilmelerini sağlamak için İsrafil aleyhisselâm tarafından üfürülecek olan boruya denir.

- Hz. Peygamber bir hadislerinde sûrun, kendisine üflenen bir boru ve boynuz olduğunu haber vermiştir. (Tirmizi, Kıyamet, 8.)

- Fakat bu borunun mahiyeti insanlar tarafından bilinemez.

3. 4. Mahşer, Hesap ve Mizan

Haşr

Sözlük anlamı

Haşr toplanmak, bir araya gelmek anlamına gelir.

Terim anlamı

Yüce Allah'ın, insanları hesaba çekmek üzere tekrar dirilişten sonra bir araya toplamasıdır.

Mahşer

Sözlük anlamı

Toplanılan yer.

Terim anlamı

Kıyamet günü ikinci kez sûra üflendikten sonra bütün insanların diriltilerek mezarlarından kalkıp dünyada iken yaptıkları her şeyin hesabını vermek üzere toplanacakları yer.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Kur'an'ı Kerim'de mahşerden ve bu sırada yaşanacak olaylardan bahseden pek çok ayet vardır.
- Bu ayetlerden birinde şöyle buyrulur:

- **"Allah onları, sanki günün ancak bir saati kadar kaldıklarını sandıkları bir durumda yeniden diriltip toplayacağı gün aralarında birbirleriyle tanışırlar. Allah'ın huzuruna varmayı yalanlayanlar elbette zarara uğramışlardır. Çünkü onlar doğru yola gitmemişlerdi."**

(Yunus suresi, 45. ayet.)

Amel Defterlerinin Dağıtılması

- İnsanlar hesaplarının görülmesi için toplandıktan sonra, kendilerine dünyada iken yapmış oldukları işlerin yazılı bulunduğu amel defterleri dağıtılır.
- Bu defterlerin mahiyeti bilinmemektedir.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Kiramen Katibin adı verilen melekler tarafından yazılan amel defterleri hakkında Kur’an’da şöyle buyrulur:

- **“Kitap ortaya konmuştur. Suçluların onda yazılı olanlardan korkmuş olduklarını görürsün. «Vay halimize derler, bu nasıl kitapmış. Küçük büyük hiçbir şey bırakmaksızın hepsini sayıp dökmüş!» Böylece yaptıklarını karşılarında bulmuşlardır. Senin Rabb’in hiç kimseye zulmetmez."**

(Kehf suresi, 49. ayet.)

Hesap ve Sual

- İnsanlar amel defterlerini ellerine aldıktan ve yaptıklarını en ince detayına kadar gördükten sonra Yüce Allah tarafından hesaba çekileceklerdir.

- Hesap ve sorgulama sırasında amel defterlerinden başka, insanın organları ve yeryüzü de insanların yaptıklarına şahitlik edecektir.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Zerre ölçüsü hayır işleyenin mükafatını, kötülük işleyenin cezasını göreceği ve hiçbir adaletsizliğin söz konusu olmayacağı sorgu ve hesap sırasında insanlara şu beş şey sorulacaktır:

Ömrünü nerede tükettiği

Gençliğini nasıl geçirdiği

Malını nereden kazandığı

Malını nereye harcadığı

Bildikleriyle amel edip etmediği

Mizan

- Sözlükte terazi anlamına gelen mizan, ahirette hesaptan sonra herkesin amellerinin tartıldığı ilahi adalet ölçüsüdür.
- Tartıda iyilikleri, kötülüklerinden ağır gelenler kurtuluşa erecek, hafif gelenler ise cehenneme gideceklerdir.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- **“Biz kıyamet günü için adalet terazileri kurarız. Artık kimseye, hiçbir şekilde haksızlık edilmez. (Yapılan iş) bir hardal tanesi kadar dahi olsa, onu(adalet terazisine) getiririz. Hesap gören olarak (herkese) yeteriz.”**

(Enbiya suresi, 47. ayet.)

3. 5. Sırat

Sözlük anlamı

Sırat

Sırat yol, cadde, geçit anlamlarındadır.

Terim anlamı

Sırat

Ahirette herkesin görüp yürüyeceği yol veya köprüye denir.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Sırat; mahşer yerinden başlayan, cehennemin üzerinden geçerek cennete kadar uzanan bir yol veya köprüdür.

- Sıratı geçmenin kolaylığı veya zorluğunda belirleyici olan, kişilerin iman ve salih amelleridir.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Herkes sırattan geçecektir. Müminler yaptıkları amellerine göre kimi süratli, kimi daha yavaş olarak bu yoldan yürüyecek, kafirler ve günahkarlar ise cehenneme düşeceklerdir.

Şefaat

- Şefaat sözlükte yardım etmek, suçunun bağışlanması veya dileğinin yerine getirilmesi için birine aracılık etmek manalarına gelir.

- Terim olarak kıyamet gününde peygamberlerin ve kendilerine izin verilen salih kulların, müminlerin bağışlanması için Allah katında niyazda bulunması anlamında kullanılır.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

Biliyor musunuz?

- Kur’an’da kıyamet günü Allah’tan başka hiçbir dost ve şefaatçinin olmayacağı belirtilmiş ve o gün şefaatin ancak Allah’ın izni ve rızasıyla gerçekleşeceği bildirilmiştir. (bk. Bakara suresi, 255. ayet.)

Şefaat

Kur'an'da ve sahih hadislerde şefaatin yalnız Allah'a ait olduğu açıkça belirtilmiştir.

Kendisine şefaat edilecek kimseler samimi Müslümanlardır.

Allah'ın razı olduğu ve şefaat edilmelerine izin verdiği kimselere yine Allah'ın izni dahilinde şefaat edilecektir.

Kâfirlere ise hiçbir şekilde şefaat edilmeyecektir.

Yüce Allah'ın şefaat izni vereceği kulları Hz. Peygamber, diğer bütün peygamberler, melekler, salih ve müttaki müminlerdir.

Müslümanlara düşen görev, şefaate güvenerek dinin gereklerini terk etmek değil, şefaate layık olabilmek için çalışıp çabalamak olmalıdır.

3. 6. Cennet ve Cehennem

Cennet
Sözlük anlamı

Bitki ve ağaçlarıyla toprağı örten bahçedir.

Cennet
Terim anlamı

Kur'an'da, müminlerin ahiretteki "ebedi nimet ve saadet yurdu" için kullanılan isimdir.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Ayet ve hadislerde cennet nimetlerinin insan akıl ve hayalinin alamayacağı güzellikte olduğunu bildirilmiştir.

- Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifte şöyle buyurmuştur:

- *" Cenab-ı Hakk buyuruyor ki: Salih kullarım için ben, cennette hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve insanın kalbinden geçmeyen nice nimetler hazırladım."*

(Buhari, Tefsir, 32.)

Cehennem

Sözlükte

Derin kuyu anlamına gelir.

Cehennem

Terim olarak ise

Ahirette kafirlerin sürekli olarak, günahkar müminlerin de günahları ölçüsünde cezalandırılmak üzere kalacakları azap yeridir.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Ahiret hayatının her devresinde olduğu gibi, cehennem azabını da, ruh beden ile birlikte çekecektir.
- Cehennem hakkında bahsedilen, acı, ızdırap, azap, ateş vb. şeyler bu dünyadakilere benzemediği ifade edilmektedir.
- Cehennemin mahiyetini insanların bilmesi mümkün değildir. Ancak Allah bilir.

A’râf

- A’râf sur, dağ ve tepenin en yüksek kısmı manasındaki ‘urf’un çoğuludur.
- A’râf suresinin 46. ayetinde yer alan bu kavram cennetle cehennemi birbirinden ayıran bölgedeki surun yüksek kısmının adıdır.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- A’râf denilen yerde kimlerin bulunacağı (Ashâbü’l-A’râf) ile ilgili farklı görüşler ileri sürülmüştür.

- Ashâbü’l-A’râf’ın sevap ve günahı eşit olan müminler, cennet veya cehennemlik durumu belli olmayanlar ile müşriklerin bülûğ çağından önce ölen çocuklarının olabileceği söylenmiştir.

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

- Kur’an’da tartıları ağır gelenlerle hafif gelenlerin durumları bildirildiği halde günahları sevaplarına eşit olanların durumları hakkında herhangi bir açıklama yapılmamıştır.

- Bu durum Ashâbü’l A’râf ile kastedilenlerin iyi ve kötü amelleri eşit olan müminler olduğu yönündeki görüşün daha isabetli olduğuna delil gösterilebilir. (bk. A'râf suresi, 46-47. ayetler.)

- **Çok sevdiği bir yakınını kaybeden insanın ahiret inancı varsa ölüm karşısındaki tavrı ne olur?**

4. Ahirete İmanın Hayatımıza Etkileri

6. ÜNİTE / AHİRETE İMAN

Ahirete inanan insan

- Ahirette yaptıklarından hesaba çekileceğini bilir.
- Erdemli yaşamaya çalışır. İnsanlarla iyi geçinir ve kimseye haksızlık etmez.
- Dünyadaki işlerinde helal haram bilinciyle yaşar, hak hukuk gözetir.
- Yaşamın bir amacı olduğunu anlar ve yaratılış amacı doğrultusunda hayatını sürdürmeye özen gösterir.
- Dünyayı, ahiret hayatına hazırlanma mekânı olarak görür.
- Ölümün geçici hayatın son bulması, sonsuz yeni bir hayatın başlaması olduğunu bilir.

Ünitemizi Değerlendirelim

1. Ahiret kavramının sözlük ve terim anlamı nedir?
2. Ahiretin varlığı ve gerekliliği konusundaki akli deliller nelerdir?
3. Ahirete imanın nakli delillerinden hareketle hangi çıkarımlara ulaşılır?
4. Ahiret hayatının safhaları nelerdir?

Cevaplayalım

1. Aşağıdakilerden hangisi ahiret hayatının safhalarından biri <u>değildir?</u>

A) Kıyamet
B) Hesap
C) Amel
D) Mizan
E) Haşr

2. Kur'an'daki bilgilere göre kıyamet hakkında aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez?</u>

A) Sûra üflenince başlayacak.
B) Yüce Allah insanları tekrar diriltecek.
C) Kâinattaki düzen bozulup hayat son bulacak.
D) Sûra birinci üflemenin ardından ba's olayı gerçekleşecek.
E) İnsanlar aynı hedefe doğru koşarak Rablerinin huzuruna çıkacak.

3. **I. Kıyamet:** Kalkmak, dikilmek, ayaklanmak anlamlarına gelir.
II. Sırat: Toplanmak, bir araya gelmek anlamına gelir.
III. Berzah: İki şey arasındaki engel manasına gelir.
IV. Ba's: Birini kaldırıp harekete geçirmek, uykudan uyandırmak, diriltmek demektir.
V. Haşr: Yol, cadde, geçit anlamlarındadır.

Yukarıda tanımı verilen kavramların hangi ikisinin yeri değiştirilse yapılan hata ortadan kalkar?

A) I-II
B) II-III
C) II-IV
D) III-IV
E) II-V

4. Aşağıdakilerden hangisi ahirete imanın hayata etkilerinden biri <u>değildir?</u>

A) İnsan hayatına bir hedef ve yön verir.
B) İnsanın cesaretini ve gücünü kırar.
C) İnsanda erdemli bir yaşam ideali oluşturur.
D) İnsanların acılarını hafifletir, zor durumlara katlanmasını sağlar.
E) Dünya hayatında kişiyi ahlaklı davranışlar sergilemeye sevk eder.

5. **I. Cennet:** Bitki ve ağaçlarıyla toprağı örten bahçedir.
II. A'raf: İnsanların kıyamet günü toplanacakları yere denir.
III. Cehennem: Derin kuyu anlamına gelir.
IV. Mahşer: Sur, dağ ve tepenin en yüksek kısmı anlamına gelir.

Yukarıda tanımı verilen kavramların hangi ikisinin yeri değiştirilse yapılan hata ortadan kalkar?

A) I-II
B) II-III
C) II-IV
D) III-IV
E) I-IV

Hazırlayanlar

Furkan ÖZÜDOĞRU, Hatice Büşra PAKSOY, Elif Emine DİRLİK

Redaksiyon

Suna AKKURT

Tasarım ve Düzenleme

Faize ULUSOY, Hanife KOYUTÜRK